

היום נלמד בעזרת ה':

נזיר דף ו

(המשך מעמוד קודם)

קושיא על בר פדא מהמשנה לקמן (טז.):

תנן מי שנזר ב' נזירות וכו': מי שנזר שתי נזירות, כגון שאמר 'הרי עלי שתי נזירות', מגלח את הנזירות הראשונה ביום 31 ואת הנזירות השניה מגלח ביום 61 (= שזה 31 יום לאחר תחילת נזירותו השניה). ע"כ המשנה שם. המשנה מובנת לפי שיטת רב מתנא הסובר שסתם נזירות 30 יום, ולמחרת ביום 31 מגלח ומתחיל את הנזירות השניה לעוד 30 יום ולמחרת ביום ה-61 מגלח את השניה, אבל לבר פדא הסובר שסתם נזירות 29 יום קשה מדוע לא יגלח ביום ה-30 לנזירותו הראשונה ובאותו יום יתחיל את הנזירות השניה ויגלח אותה ביום ה-59.

תירוץ: מהסיפא של המשנה שם מוכח כשיטת רב פדא, שאמרה שם המשנה בסיפא - שאם גילח את נזירותו הראשונה ביום ה-30 יכול לגלח את נזירותו השניה ביום ה-60, וזה מתאים לשיטת בר פדא שסתם נזירות 29 יום ולמחרת ביום ה-30 מגלח.

אלא סיפא וכו': אכן מהסיפא מוכח כשיטת בר פדא, ואת הרישא (שממנה הקשינו עליו) נפרש שמדובר שאמר 'שלימים', כלומר שאמר 'הריני נזיר 30 יום' ולכן עליו לנהוג נזירות 30 יום (ורק האומר 'הריני נזיר' סתם הרי הוא נזיר 29 יום).

קושיא: א"כ מהסיפא קשה לרב מתנא הסובר שרק ביום ה-31 וה-61 יכול לגלח.

תירוץ: המשנה שם בסיפא אומרת ש'יום 30 עולה לכאן ולכאן', כלומר שתחילת היום עולה להשלים את הנזירות הראשונה וסוף היום עולה להתחיל את הנזירות השניה, ולכן יכול בדיעבד לגלח ביום ה-30 ולאחר מכן מתחילה הנזירות השניה, ואותו יום נחשב גם כיום הראשון של הנזירות השניה, ונמצא שהיום ה-60 הוא היום ה-31 לנזירותו השניה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

מאי היא? מדוע יום 30 עולה לכאן ולכאן? תשובה: לפי שמקצת היום ככולו. ולמרות שהתנא כבר השמיע לנו דין זה כשאמר ברישא שהאומר 'הריני נזיר' אם גילח ביום 30 יצא לפי שמקצת היום ככולו, החידוש הוא שאומרים כן גם בשתי נזירות, שאותו יום נחשב גם להשלמת נזירותו הראשונה וגם להתחלת נזירותו השנייה.

קושיא על בר פדא מהמשך המשנה שם:

תנן אם גילח וכו': אם גילח על נזירותו השנייה ביום 59 יצא, לפי שיום 30 עולה לו גם לסיום נזירותו הראשונה וגם לתחילת נזירותו השנייה. ע"כ המשנה שם. לפי שיטת רב מתנא מובן שהמשנה באה לבאר שרק בגלל שמקצת היום ככולו לכן יצא ידי חובה כשגילח ביום ה-59, אבל לשיטת בר פדא לא מובן מדוע המשנה צריכה לומר שיצא לפי 'שיום 30 עולה לו מן המנין' והרי גם ללא טעם זה יצא לפי שסתם נזירות 29 יום ולכן מגלח למחרת.

תירוץ: אדרבה, מכאן רב פדא לומד שסתם נזירות 29 יום, ולכן יום 30 עולה למנין הנזירות השנייה שהרי הראשונה כבר הסתיימה אתמול ביום ה-29.

קושיא על בר פדא מהמשך המשנה שם:

תנן מי שאמר וכו': מי שאמר 'הריני נזיר', אם נטמא ביום ה-30 הרי הוא סותר את כל הימים ועליו לחזור ולמנות הכל מהתחלה. ע"כ המשנה שם. לפי שיטת רב מתנא מובן שהוא סותר הכל לפי שהוא נטמא בתוך ימי נזירותו, אבל לשיטת בר פדא לא מובן מדוע סתר הכל והרי כבר אתמול ביום ה-29 נשלמו ימי נזירותו.

תירוץ: מהסיפא של המשנה שם מוכח כשיטת רב פדא, שאמרה שם המשנה בסיפא - רבי אליעזר אומר אינו צריך לחזור והתחיל את נזירותו מהתחלה, אלא ממתין שבעה ימים כדי שיזו עליו (ביוון השלישי והשביעי) מי חטאת לטהרו ואח"כ מביא את קרבנותיו בטהרה. ע"כ המשנה שם. ואם סתם נזירות 30 יום עליו לסתור הכל, אלא מוכח כבר פדא שסתם נזירות 29 יום ולכן לא סתר הכל.

קסבר רבי אליעזר: הגמ' מבארת שגם לשיטת רב מתנא לא קשה, לפי שרבי אליעזר סובר שמקצת היום ככולו, ולכן אם נטמא ביום ה-30 לא סתר הכל, לפי שכבר סיים את נזירותו בתחילת היום ה-30.

הגמרא לעיל בדף ה' עמוד ב' הקשתה על רב מתנא מהמשנה בדף טז', ותירצה שרב מתנא ובר פדא נחלקו האם אומרים מקצת היום ככולו או לא. לרב מתנא מקצת היום ככולו, ולבר פדא אינו ככולו. הגמרא מקשה מקטע אחר במשנה שם גם על רב מתנא וגם על בר פדא:

תנן: (האומר) הריני נזיר מאה יום: ונטמא ביום המאה - לדעת ת"ק סותר את כל הנזירות ועליו להתחיל הכל מהתחלה, לדעת רבי אליעזר סותר שלושים יום, כלומר עליו לנהוג נזירות במשך שלושים יום. רבי אליעזר לא מתאים עם דעת רב מתנא - כי אם מקצת היום ככולו עליו לסתור רק שבעה, כלומר הנזירות הושלמה ועליו רק להמתין שבעה עד שיטהר מטומאתו. וגם אינו מתאים עם דעת בר פדא - כי אם הוא סובר שמקצת היום לא ככולו עליו לסתור את הכל?

תירוצ: לעולם לא אמרין מקצת היום ככולו: באמת רבי אליעזר סובר כבר פדא, והסיבה שהוא לא מתחיל למנות מאה יום מהתחלה - זו גזירת הכתוב הנלמדת מפסוק שבמקרה שנטמא ביום המאה עליו לעשות רק נזירות של שלושים יום.

[ולרב מתנא הסובר שמקצת היום ככולו - יש לתרץ שמדובר באופן שנדר במפורש מאה ימים שלמים שאז לא אומרים מקצת היום ככולו, ולכן אם נטמא ביום המאה עליו לעשות נזירות של שלושים יום כנלמד מהפסוק הנ"ל].

לימא כתנאי: ננסה לתלות את מחלוקת רב מתנא ובר פדא במחלוקת תנאים:

עד מלאות הימים: נאמר "כָּל יְמֵי נְדָרְךָ תַעֲרֶה לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ עַד מְלֵאת הַיָּמִים אֲשֶׁר יָזִיר לַיהוָה קִדְשׁ יְהִיֶה גְדֹל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוֹ". מהמילים 'עד מלאות הימים' היה משמע שהנזירות היא שני ימים בלבד (כי 'ימים' בלשון רבים - מינימום שניים), אבל מ'קִדְשׁ יְהִיֶה גְדֹל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוֹ' לומדים שלושים יום, כי 'יהיה' בגימטריה שלושים.

אלו הן ימים שצריכים למלאות: כלומר איזה ימים צריך למלאות אותם? אלו הם ימי החודש. כי החודש של הלבנה הוא בן כט' וחצי יום, ואנו צריכים להשלים אותו ליום שלם, ולכן לפעמים החודש מלא ולפעמים הוא חסר. ועל כך אומר הפסוק שימי הנזירות הם 'עד מלאות' כלומר עד הימים שצריך למלאות אותם שהם כט' יום.

לכאורה רב מתנא סובר כרבי יאשיה שלמד מ'יהיה' שלושים יום, ובר פדא סובר כרבי יונתן שלמד מ'עד מלאות' עשרים ותשע יום.

דחייה: אמר לך רב מתנא: אני מסתדר עם שני התנאים. כי שניהם סוברים שניזירות היא שלושים יום, והם נחלקו רק מהיכן לומדים זאת. רבי יאשיה סובר 'עד ולא עד בכלל' וממילא הוא לא יכול ללמוד שהמקור לשלושים יום הוא מ'עד מְלֹאת' כי שם זה עשרים ותשע יום. ואילו רבי יונתן סובר 'עד ועד בכלל' וממילא הוא הביא מקור לשלושים מ'עד מְלֹאת' דהיינו עד מלאת כולל ה'מלאת'. [אמנם בר פדא יסבור שזו מחלוקת תנאים והוא הולך בשיטת רבי יונתן].

אמר מר: נאמר קודם בביאור דעתו של רבי יונתן שעד מלאת זה חודש של שלושים יום שצריך למלאותו.

קושיא: אולי זו שבת? והתשובה היא: בשבוע ימים אין שום חיסרון שצריך למלאות אותו.

קושיא: ואימא שנה: שהרי גם שנה צריך למלאות, כי שנת הלבנה (12 החודשים) היא 353-355 יום, ואילו שנת החמה היא 365 יום, וצריך להשלים את שנת הלבנה שתתאים לשנת החמה (מאיר).

והתשובה היא: שלא משלימים את השנה בימים אלא בחודשים. דהיינו אחת לשלוש שנים מעברים את השנה ומוסיפים חודש. ומכיון שכתוב 'עד מְלֹאת הַיָּמִים' הכוונה לחודש ולא לשנה.